

Niðri finnur tú ongan føroying nakrastaðni

Eingin vil – aftan á tíðindini í donskum fjølmiðlum um figgjarstøðuna tað føroyska almannaverkið – longur úti á gøtuni í Danmark viðurkennast við sína støðu sum føroyingur: – Færing? Næh, jeg er dansker...

– Tað er veruliga so, at ein helst letur vera við at fortelja fólki, at ein er føroyingur, uttan kanska so, at ein beinleiðis verður spurdur um tað. Ber tað til, kalli eg meg bert dana – uttan at koma inná, at eg eri føroyingur.

Hetta sigur ein ung kvinna, ið hevur verið í Jútlandi í lestrarórinum síðstu tvey árin. Hon sigur, at tað kennist eitt sindur kediligt, um tú í hesum døgum leggur kortini á borðið og sigur sum er, at tú ert føroyingur:

Tað er ikki stuttligt

– So hyggja tey at tær, og tú fært beinvegin eina kenslu av, at tey illa fáa seg at trúgva annað, enn at tú persónliga eisini hevur nassað teg til alt tað, tú hevur uppnátt, pláss á univeristetinum, íbúð, lestrarstuðul og annað, sigur kvinnan. – Tað er ikki stuttligt.

Hon sigur seg eisini kenna fleiri aðrar føroyingar har á leiðini, sum hon er, ið heldur ikki vilja siga, at teir eru føroyingar, fyrr enn tað avgjørt er neyðugt, og als ikki slepst undan at siga tað.

Eisini niðri í danska høvuðsstaðnum Keypmannahavn uppliva føroyingar tað sama:

Sum beinleiðis útlendingar

– Tú mást royna at tosa so gott danskt, sum tú yvirhøvur klárar, so eingin fær ániðsi av, at tú ert føroyingur. Og ert tú so óheppin, at eitt føroykst komma

sníkir seg inn ímillum, kanst tú kanska bjarga tær í land við at lúgva, at tú ert uppvaksin í Íslandi, ella okkurt soverðið, sigur ein ungur føroyingur, ið arbeiðir í einum banka í Keypmannahavn.

– Vit eiga eina dóttur, ið gongur í skúla her niðri, men hon er so lítil, at hennara skúlafelagar ikki gera henni nakað. Men eg veit eisini um fleiri onnur, ið verða heilt illa við, um tey kennast við, at tey eru føroyingar. Sum stóðan er í løtuni, verða vit meira enn nakrantíð meitt sum beinleiðis útlendingar í Danmark, og als ikki sum komandi frá »broderfolket i høje nord«, sigur hann.

– Soleiðis hevur tað ikki verið fyrr. Men summi eru ikki so varin við at viðurkennast sín uppruna. Eitt nú ein ung kvinna, ið lesur niðri í Keypmannahavn.

Hugskot til sjónvarpið

– Tá tey spyrja meg, um eg ikki eru úr Føroyum, játti eg beinanvegin, sigur hon. – Tað kann gera mær tað sama, hvat danir hugsa um okkum føroyingar, men eg noyðist tó sum oftast at skoyta eitt lítið smil uppí, so tey ikki skulu fara ov illa við tær. Tí summi tykjast vera heldur enn ikki ørg um tað, ið tey dagliga hoyra um Føroyar.

Kanska eitt evni, sjónvarpið kundi brúkt sum ískoyti til sendingina »Ein føroyingur – hvat er tað?«.

hj.

Sundstein við Berlingaran:

»Men vi er ikke specielt flove«

Í sambandi við viðgerðina í donskum fjølmiðlum av almannaverkinum í Føroyum, eftir at Kirsten Jacobsen í farnu viku var í Føroyum, og her fekk hug at fáa fatur á eini frágreiðing, ið donsku ríkisgrannskoðararnir hava gjørt um tað, hevur bæði eitt og annað verið at sæð um hetta mál um alt vikuskiftið.

Talan hevur – í besta lagi stórt sæð – bara verið um negativa umrøðu.

Flestu av donsku fjølmiðlunum hava ikki gjørt brúk av møguleikanum fyri at fáa viðmerkingar úr Føroyum til hesi viðurskipti, meðan aðrir hava roynt – tó kanska við minni hepnum fongi.

Sum gott dømi um hetta er grein í Berlingske Tiden-

de leygardagin, har Jógvan Sundstein hevur hesa viðmerking:

Færøernes finansminister, Jógvan Sundstein, siger ti Berlingske Tidende: »Vi'ler sildes berørt over de mangler, som vi skulle have set, men vi er ikke specielt flove.«

Á baksíðuni á B.T. leygardagin – sjá útklippid niðanfyrir – hevur yrkjarin tó valt at velja síni orð eitt sindur óðrvísi, hóast tey als ikki kunnu fatast sum nøkur beinleiðis álitisvátan.

Men sum heild má sigast, at hetta eisini er tann einasta »positiva« umrøðan...

hj.

Jákup Lindenskov, fólkatingsmaður:

Hetzin hjálpir okkum einki

– Tað er einki dulsmál, at føroyska samfelagið er í hørdum búskaparligum mótvindi, men órímliga hetzin í donsku fjølmiðlunum hjálpir avgjørt ikki Føroya fólki at fáa loyst trupulleikarnar, sigur Jákup Lindenskov, fólkatingsmaður

Í sambandi við ta nógvu umrøðu, Føroyar hava fingið niðri í Danmark hesar síðstu dagarnar, hevur annar av føroysku fólkatingsmonnum, Jákup Lindenskov, gjørt nakrar viðmerkingar – serliga til tað, ið fort er fram í Ekstra Blaðnum og í TV2, eftir at fólkatingskvinnan Kirsten Jacobsen frá Fremskridtspartiet hevur verið í Føroyum í farnu viku.

Upplýsir ikki alt

– At Kirsten Jacobsen ber Føroyar saman við »Mafiaen på Sicilien« og »mellamerikanske bananrepublikker«, sigur meira um, hvussu Kirsten Jacobsen fer um sannleikan, enn um føroyska samfelagið, sigur Jákup Lindenskov.

Hann vísir á, at Kirsten Jacobsen í fyrsta lagi letur vera við at upplýsa, at bæði Føroya Landsstýri og Almannastovan hava gjørt viðmerkingar til frágreiðingina frá donsku ríkisgrannskoðarunum, samstundis sum hon umrøður sjálva frágreiðingina.

– Tá Kirsten Jacobsen næstu ferð ætlar sær at fáa biligan politiskan vinning, átti hon kanska at umhugsast, um tað ikki var betri at gjørt tað so mikið elegant, at hennara ókoyringar ikki kunnu verða afturvístar við grundleggjandi kanningararbeiði, sigur Jákup Lindenskov. – Tað er einki dulsmál, at føroyska samfelagið er í hørdum búskaparligum mótvindi, men órímliga hetzin í donsku fjølmiðlun-

um hjálpir avgjørt ikki Føroya fólki at fáa loyst trupulleikarnar.

Ikki stuðul, men lán

Fólkatingsmaðurin afturvísir samstundis rættleikanum í, at TV2 kann kalla danska 500 millióna lánid »en yderligere støtte«.

– Í veruleikanum snýr tað seg um eitt lán, ið Føroyar skulu gjalda aftur innan fyri rættliga fá ár, og als ikki um stuðul, sigur Jákup Lindenskov.

– Og harafturat er tað heldur ikki rætt, sum TV2 hevur ført fram um, at Føroyar fáa 500 milliónir í blokkstuðuli og umleið 500 milliónir í statsafturgjaldi. Hesi tölur eru hinvegin lufalsliga 600 og 200 milliónir krónur.

hj.

Danski almannamálaráðharrin:

Loysn er á veg

– Fundur verður um hetta málið í Keypmannahavn 26. november, og tá rokni eg við, at føroysku umboðini fara at skjalpróga eina skjóta loysn á málinum. Um ikki, so noyðist eg at gera fólkatínginum greitt, at eg eri noyðd at taka stig til mótrökning í statsafturgjaldinum.

Orðini eigar danski almannamálaráðharrin Else Winther Andersen.

Hon vísir á, at stig til eina loysn longu vórðu tikin fyri hálfum öldum ári síðani, og at fleiri fundir hava verið um, hvat gerast skal.

– Á einum fundi í Føroyum í juli í fjør varð tingast um hetta, og varð tá avrátt, at ein upphædd, ið varð goldin føroyingum av órøttum, skuldi gjaldast aftur, eins og nýggj grannskoðan skuldi fara fram, sigur hon. – Hesi eru bæði hend. Statskassin hevur fingið átta milliónir krónur afturgjaldnar úr Føroyum.

Víst á trupulleikar

Í apríl í ár framlegdu føroysku landsgrannskoðararnir roknskapin fyri 1990, og í sambandi við hann varð víst á fleiri trupulleikar.

Hetta fórði aftur við sær ein fund í Føroyum 4. september, og tá hevði danska almannamálaráðharrin longu fingið frágreiðingina hjá ríkisgrannskoðarunum.

– Á hesum fundi varð gjørt greitt, at trupulleikarnir áttu at verða loystir innan fyrri fáa mánaðir, og føroyska leiðslan gav játtan um, at so skuldi verða, sigur Else Winther Andersen. – Samstundis varð sligið fast, at einki statsafturgjald fór at verða goldið, um viðurskiptini ikki vórðu fingin í rættlag.

hj.